

(in)formatieblad

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de gemeente

Informatieblad Ieder(in)
Juni 2014

ieder(in)

Inhoud

Inleiding	3
1. Huidige situatie in de gemeente	4
Nieuwe gemeentetaken voor mensen met een beperking	4
Hoe is de gemeente georganiseerd?	5
2. Wat gaat er veranderen met de nieuwe Wmo	7
De veranderingen kort	7
Specifieke aandachtspunten	7
Zorggebruiker en gemeente – het proces	9
Overgangsperiode	12
3. Standpunten en adviezen van Ieder(in)	13
4. Tips voor lokale belangenbehartigers	15
5. Meer informatie	18
Bijlage - Afkortingenlijst	19
Colofon	20

Inleiding

Gemeenten krijgen de komende jaren meer verantwoordelijkheden en taken voor mensen met een beperking. Veel van die taken horen bij de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Maar ook de Jeugdwet en de Participatiewet zorgen voor verandering.

In dit informatieblad vindt u informatie over hoe gemeenten omgaan met beleidstaken voor mensen met een beperking. In het bijzonder wat er verandert aan die taken met de komst van de nieuwe Wmo in 2015.

Bij het maken van Wmo-beleid moet de gemeente rekening houden met de wensen van burgers. Hiervoor kan de gemeente zich laten informeren en adviseren door ervaringsdeskundigen en belangenbehartigers. Hoe u daar een bijdrage aan kunt leveren, leest u ook in dit informatieblad.

1. Huidige situatie in de gemeente

De gemeente krijgt steeds meer verantwoordelijkheden in beleid voor mensen met een beperking. Bijvoorbeeld als het gaat om het organiseren van ondersteuning en begeleiding vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning. Hoe verloopt nu de besluitvorming over beleidstaken binnen een gemeente? Om dat te kunnen volgen, is het handig te weten hoe de gemeentelijke organisatie er uit ziet.

Nieuwe gemeentetaken voor mensen met een beperking

De gemeente krijgt een aantal nieuwe taken voor burgers met een beperking. Die taken gaan over verschillende onderwerpen en vallen onder verschillende wetten.

Extramurale begeleiding in de Wmo

De extramurale begeleiding (begeleiding die buiten de zorgorganisatie wordt geleverd) gaat uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor mensen die begeleiding nodig hebben. Het komt te vallen onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het gaat om begeleiding die zowel op school als thuis kan worden ingezet.

Jeugdzorg

Nu regelen de provincies de jeugdzorg. Maar ook deze taak gaat op 1 januari 2015 over naar de gemeente. Het doel hiervan is om de samenhang tussen onderwijs en zorg te versterken. De school kan bijvoorbeeld het ondersteuningsplan voor een leerling afstemmen met de gemeente. De Jeugdwet is inmiddels door de Tweede en Eerste kamer aangenomen. Gemeenten zijn volop bezig met de voorbereidingen.

Passend onderwijs

Op 1 augustus 2014 wordt 'passend onderwijs' ingevoerd. Vanaf dat moment gaan gemeenten meer samenwerken en afstemmen met de regionale samenwerkingsverbanden van scholen. Het doel van passend onderwijs is dat ieder kind goed onderwijs krijgt. Met goede en gerichte ondersteuning voor kinderen, jongeren én hun ouders.

Gemeenten hebben er veel belang bij dat leerlingen van het (voortgezet) speciaal onderwijs of praktijkonderwijs goed zijn voorbereid op arbeid. De gemeenten zijn namelijk ook verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet, die eveneens per 1 januari 2015 van kracht gaat.

Participatiewet

Met de Participatiewet wil het kabinet bereiken dat jonggehandicapten die kunnen werken, aan het werk gaan (participeren). Jonggehandicapten zijn mensen die sinds jonge leeftijd (vóór hun 17^e) een beperking hebben.

De Tweede Kamer heeft de Participatiewet op 20 februari 2014 aangenomen. Als de Eerste Kamer de wet ook goedkeurt, gaat de Participatiewet in op 1 januari 2015.

Over jeugdzorg, passend onderwijs en de Participatiewet vindt u meer informatie in aparte informatiebladen (zie www.iederin.nl). Over de Wmo leest u verder in dit informatieblad.

Hoe is de gemeente georganiseerd?

In ons land heeft elke gemeente een gemeentebestuur. Dat bestuur bestaat uit een gemeenteraad en een college van burgemeester en wethouders (B&W).

De gemeenteraad heeft drie belangrijke taken:

- het beleid van de gemeente (in grote lijnen) vaststellen
- controleren of het college van B&W zijn taken goed uitvoert
- de inwoners van de gemeente vertegenwoordigen.

Het college van B&W vormt het dagelijks bestuur van de gemeente. B&W is verantwoordelijk voor de invulling en de uitvoering van het vastgestelde beleid.

Raadsleden

Na de gemeenteraadsverkiezingen is bekend hoeveel stemmen de verschillende politieke partijen in de gemeente hebben gekregen. Het aantal stemmen geeft aan hoeveel raadsleden de partijen leveren voor de gemeenteraad. De kleinste gemeenten in Nederland hebben negen raadsleden, de grootste 45.

Raadsleden van dezelfde politieke partij vormen een fractie. Zij vergaderen, lezen stukken, beantwoorden post en praten (veel) met inwoners van de gemeente. Zo blijven ze goed op de hoogte van wat er speelt.

In de gemeenteraad zijn vaak raadscommissies voor bepaalde onderwerpen, bijvoorbeeld voor onderwijs en voor werkgelegenheid. In zo'n commissie zitten raadsleden van verschillende politieke partijen. De raadscommissie verdiept zich in het onderwerp, bespreekt de te nemen besluiten en adviseert de gemeenteraad.

Raadsleden krijgen alleen een onkostenvergoeding voor het werk in de gemeenteraad. Het is geen betaalde baan en geen dagtaak.

College van burgemeester en wethouders

Burgemeester

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties benoemt de burgemeester, nadat deze is voorgedragen door de gemeenteraad.

De burgemeester is voorzitter van het college van B&W en van de gemeenteraad. In het college van B&W heeft de burgemeester stemrecht, in de gemeenteraad niet. De burgemeester is daarnaast verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid in de gemeente.

(in)formatieblad

Wethouders

In de Gemeentewet is geregeld hoeveel wethouders een gemeente mag hebben. Dit is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. Het minimum aantal wethouders is twee.

Na de verkiezingen onderhandelen de politieke partijen welke partijen wethouders leveren en voor welke posten. Iedere wethouder heeft bepaalde onderwerpen waar hij zich mee bezighoudt. Zo heb je de wethouder van welzijn en die van milieu.

Het wethouderschap is een betaalde baan. Het is niet mogelijk om tegelijk wethouder en gemeenteraadslid te zijn.

2. Wat gaat er veranderen met de nieuwe Wmo

Gemeenten hebben de taak om maatschappelijke ondersteuning te regelen voor hun burgers, zodat zij kunnen meedoen in de samenleving. Deze taak is vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het doel van de Wmo is dat mensen zo veel en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven. Op dit moment wordt gewerkt aan een wetsvoorstel voor de nieuwe Wmo. Wat daarmee verandert, leest u hieronder.

De veranderingen kort

Staatssecretaris Van Rijn heeft het wetsvoorstel voor de nieuwe Wmo (2015) op 14 januari 2014 naar de Tweede Kamer gestuurd. In het wetsvoorstel voor de nieuwe Wmo staan een aantal veranderingen ten opzichte van de Wmo zoals die nu wordt uitgevoerd.

- Vanaf 1 januari 2015 krijgen 600.000 mensen hun zorg niet meer uit de AWBZ maar vanuit andere wetten: de Wmo, Zorgverzekeringswet (Zvw) of Jeugdwet.
- Voor begeleiding (en persoonlijke verzorging als die samenhangt met de begeleiding), kortdurend verblijf, huishoudelijke hulp en woningaanpassingen moeten zorgvragers zich straks melden bij de gemeente. Het wetsvoorstel Wmo 2015 regelt hoe dat precies moet.
- De voorziening hulp bij het huishouden in de Wmo is alleen nog beschikbaar voor mensen die deze echt nodig hebben en die dit zelf (financieel) niet kunnen regelen.
- Gemeenten worden ook verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen met psychiatrische problemen. Het gaat dan niet om behandeling maar om het begeleiden bij wonen.
- Gemeenten hebben minder geld beschikbaar om dezelfde voorzieningen voor burgers te regelen vanuit de Wmo.

Specifieke aandachtspunten

Gemeenten meer verantwoordelijk voor participatie en zelfredzaamheid

In de nieuwe Wmo moeten gemeenten er meer voor zorgen dat mensen met een beperking of psychische problematiek meedoen in de samenleving (participatie).

Gemeenten moeten burgers ook passende ondersteuning bieden bij algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden (zelfredzaamheid).

Tot aan de nieuwe Wmo konden mensen voor hun begeleiding (om meer zelfredzaam te zijn) een beroep doen op de AWBZ. Met de nieuwe Wmo moeten zij voor begeleiding bij de gemeente zijn.

Resultaatverplichting blijft

In de nieuwe Wmo hebben gemeenten nog steeds een 'resultaatverplichting'. Mensen zelf zijn verantwoordelijk voor zelfredzaamheid en meedoen in de samenleving. Maar gemeenten moeten beleid maken om mensen te ondersteunen die dat niet helemaal zelf kunnen.

In het nieuwe wetsvoorstel is het begrip 'prestatievelden' verdwenen. In de wettekst staat nu aangegeven waar gemeenten zich mee bezig moeten houden (bij de begripsomschrijving van 'maatschappelijke ondersteuning').

Wetsvoorstel Wmo 2015, artikel 1.1.1

Dit hoort bij het begrip 'maatschappelijke ondersteuning':

- zorgen voor meer sociale samenhang
- mantelzorg en vrijwilligerswerk
- toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking
- veiligheid en leefbaarheid in de gemeente en het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld
- ondersteunen van zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen, zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving
- bieden van beschermd wonen en opvang
- begeleiding thuis en op school.

PGB en voorzieningen in natura

Ook in de nieuwe Wmo kunnen mensen een keuze maken tussen voorzieningen in natura of een persoonsgebonden budget (PGB). De voorwaarden voor mensen om in aanmerking te komen voor een PGB, staan wel uitgebreider omschreven.

Cliënten- en burgerparticipatie

- In de huidige Wmo staat cliënten- en burgerparticipatie (medezeggenschap) beschreven in artikel 11 en 12. Veel van de eisen die hier worden genoemd, komen terug in het nieuwe wetsvoorstel. Zo moeten burgers, waaronder cliënten en hun vertegenwoordigers, op tijd in staat worden gesteld om voorstellen te doen en advies te geven over beleid.
- In de huidige Wmo wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de belangen en behoeften van kleine, kwetsbare groepen. In de nieuwe Wmo niet meer.
- In het nieuwe voorstel staat weer wel nadrukkelijk dat burgers ondersteuning moeten krijgen om hun rol goed te kunnen vervullen. Dit staat niet in de huidige wettekst.

Mantelzorgondersteuning

Zorggebruikers kunnen nu een 'mantelzorgcompliment' aanvragen voor een mantelzorger. Dit is een klein bedrag aan geld, beschikbaar gesteld door de overheid. Dit mantelzorgcompliment verdwijnt vanaf 1 januari 2015.

Het budget van het mantelzorgcompliment gaat per 1 januari 2015 naar het gemeentefonds. De gemeenten moeten in een verordening vastleggen hoe ze de waardering voor mantelzorgers vorm gaan geven.

De gemeente moet ook beleid ontwikkelen voor de ondersteuning van mantelzorgers. Daar hoort het geven van 'respijtzorg' bij. Dit is het tijdelijk overnemen van de zorgtaken van de mantelzorger, bijvoorbeeld tijdens een vakantie.

Inkoop en kwaliteit

In het nieuwe wetsvoorstel staat dat de gemeente de nieuwe wet kan laten uitvoeren door 'derden' (aanbesteden). Zij kunnen de zorg, ondersteuning en begeleiding bij een externe partij 'inkopen'. De gemeente moet zich bij zo'n aanbesteding wel aan bepaalde criteria houden. En gemeenten moeten de cliënten actief bij het inkoopbeleid betrekken. Ook moeten gemeenten er voor zorgen dat er een divers aanbod is en dat er creatieve mogelijkheden zijn voor individueel maatwerk.

Aanbieders moeten meer van cliënt uitgaan

In de nieuwe Wmo zijn keuzevrijheid en zeggenschap belangrijk bij het regelen van een maatwerkvoorziening. Als de cliënt ondersteuning in natura krijgt, moeten aanbieders meer maatwerk bieden en vernieuwende ondersteuningsmogelijkheden ontwikkelen. Aanbieders moeten ook meer van de cliënt uitgaan en zich niet (of minder) richten op de regels en gebruiken in hun organisatie.

Gemeenten kunnen subsidies geven aan organisaties en activiteiten, voor het goed regelen van een (maatwerk)voorziening. De gemeente mag zelf vaststellen welke voorzieningen zij de inwoners wil aanbieden. De individuele voorzieningen legt de gemeente vast in een verordening.

Zorggebruiker en gemeente – het proces

Algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen

Stel iemand kan zich door zijn beperking thuis niet meer redden zonder ondersteuning. Dan kan hij met zijn ondersteuningsvraag naar de gemeente. De gemeente kijkt samen met de zorggebruiker wat hij nodig heeft aan ondersteuning en voorzieningen, passend bij zijn situatie. Dat kunnen algemene, collectieve of maatwerkvoorzieningen zijn.

Algemene voorzieningen

Algemene voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk. Dus voor mensen met en zonder beperkingen. Bijvoorbeeld openbaar vervoer (OV), buurthuizen, klussendienst, formulieren-hulp, boodschappenservice, maaltijdservice, ouderenadviseurs, consultatiebureau, huisbezoek. Zijn er veel algemene voorzieningen in de gemeente, dan is er minder reden voor mensen om aanspraak te maken op collectieve of individuele voorzieningen.

Collectieve voorzieningen

Collectieve voorzieningen worden speciaal georganiseerd voor mensen met beperkingen. Deze voorzieningen deel je wel met andere mensen met een beperking. Bijvoorbeeld de regiotaxi of een rolstoeltaxi-bus, het depot voor scootmobielen en rolstoelen, tafeltje dekje. De gemeente geeft toestemming om van deze voorzieningen gebruik te maken.

(in)formatieblad

Individuele maatwerkvoorzieningen

In de nieuwe Wmo wordt gesproken over 'maatwerkvoorziening'. De maatwerkvoorziening is een aanvulling op wat iemand zelf kan bijdragen (door eigen kracht, gebruikelijke zorg of mantelzorg). Maatwerkvoorzieningen worden speciaal voor de individuele persoon georganiseerd of gemaakt. Het bestaat uit een dienst of een financiële compensatie. Het kan er per persoon anders uitzien. Maatwerk dus. Voorbeelden zijn hulp bij het huishouden of de compensatie voor een eigen bijdrage heffing. Maatwerkvoorzieningen zijn bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, woningaanpassing, rolstoel, scootmobiel. Gemeenten zijn zelf vrij welke diensten zij onder de maatwerkvoorziening laten vallen.

Voor een maatwerkvoorziening betaalt een persoon een eigen bijdrage. Dit wordt afgestemd op zijn vermogen en inkomen. Het Centraal Administratie Kantoor (CAK) int deze bijdrage.

Melden ondersteuningsvraag

In de nieuwe Wmo bepaalt de gemeente waar iemand zijn ondersteuningsvraag kan melden. Veel gemeenten gaan werken met sociale wijkteams of kernteams. In andere gemeenten blijft een Wmo-loket bestaan. Soms kan iemand voor eenvoudige ondersteuningsvragen naar het wijkteam. Voor meer uitgebreide vragen waar een 'beschikking' (een formele beslissing van de overheid of gemeente) voor nodig is, gaat iemand naar het Wmo-loket.

Gesprek met de gemeente

De persoon met de ondersteuningsvraag en de gemeente hebben een (keukentafel)gesprek. Samen onderzoeken zij de volgende vragen:

- Wat is de ondersteuningsvraag?
  - Wat kan de persoon zelf doen om (een deel van) zijn vraag op te lossen?
  - Wat kunnen familieleden, burens of andere mensen uit zijn sociale netwerk hieraan doen?
  - Zijn er vrijwilligers die kunnen helpen? Wordt er op dit moment al mantelzorg gegeven?
  - Zijn er algemene (voorliggende) voorzieningen waar de cliënt een beroep op kan doen?
-
- De gemeenteambtenaar geeft in het gesprek ook voorlichting over PGB en zorg in natura.
  - Alle leefgebieden komen in het gesprek aan de orde, dus ook inkomstenpositie, werk en eventueel jeugdzorg. Er is ook aandacht voor de ondersteuningsvragen van een mantelzorger.
  - Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt. De persoon met de ondersteuningsvraag heeft het recht om te zeggen of hij akkoord is met het verslag of dat hij opmerkingen heeft.
  - De gemeente kan vervolgens nog meer informatie vragen of meer onderzoek doen om de vraag te verduidelijken.
  - Als dat allemaal is gedaan, wordt een aanvraag gedaan voor één of meer maatwerkvoorzieningen. Hiervoor geeft de gemeente een beschikking af.
  - De persoon met de ondersteuningsvraag kan tegen de beschikking in bezwaar- en beroep gaan. Een cliëntenondersteuner of een cliënten- of patiëntenorganisatie kan hierbij helpen.

(in)formatieblad

Cliëntenondersteuning

Tijdens het hele proces kan de persoon met de ondersteuningsvraag zich laten bijstaan door een onafhankelijke cliëntenondersteuner. Bijvoorbeeld iemand van MEE, een ouderenadviseur, een familielid of een mantelzorger. Vraag uw gemeente naar de onafhankelijke cliëntenondersteuner.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Ondersteuning Wmo 2015

1. Burger meldt zich

Gezinsverband?

Familie of kennis?

Algemene voorziening?

Eigen kracht?

2. Gesprek met gemeente

- Met cliëntenondersteuning/ mantelzorger
- Cliënt heeft recht op onderzoek
- Zorg in natura
- Voorlichting over mogelijkheden PGB
- Alle leefgebieden (schulden, werk en inkomen, en Jeugdzorg)

6 WEKEN

4. Passende ondersteuning

Gemeente neemt een besluit.
Cliënt kan hier eventueel bezwaar
op maken en eventueel beroep
doen op de rechter.

2 WEKEN

3. Aanvraag

Bijvoorbeeld een traplift

Overgangperiode

Voor mensen die op 1 januari 2015 al AWBZ zorg ontvangen, geldt een overgangsrecht. Zij behouden gedurende een jaar de rechten die horen bij hun indicatie. De zorg en ondersteuning wordt onder dezelfde condities geleverd als in de AWBZ. De cliënt krijgt dus een vergelijkbaar aanbod. De zorg of ondersteuning hoeft niet door dezelfde aanbieder geleverd te worden. Het hoeft ook niet op dezelfde manier te worden gegeven.

- In het overgangsjaar blijven mensen een eigen bijdrage betalen. De opbrengsten daarvan gaan naar de gemeente.
- Het overgangsrecht geldt ook voor mensen die zorg inkopen met een persoonsgebonden budget (PGB).
- De cliënt en de gemeente maken samen afspraken over een vervangend ondersteuningsaanbod gedurende de overgangperiode. De cliënt moet hier mee instemmen.
- Alle oude AWBZ-aanspraken eindigen na afloop van het overgangsrecht .

Brief naar cliënten rond 1 juli 2014

Alle personen die vanaf 1 januari 2015 naar de gemeente moeten met hun ondersteuningsvraag, krijgen begin juli 2014 een brief van de rijksoverheid. Hierin staat dat één en ander gaat veranderen en dat zij voor verdere informatie terecht kunnen bij hun gemeente. In oktober krijgen deze mensen de vraag of zij toestemming willen geven voor het overgeven van hun gegevens vanuit de AWBZ naar de gemeente. Als mensen daar geen toestemming voor geven, neemt de gemeente contact met hen op om een gesprek te voeren.

3. Standpunten en adviezen van Ieder(in)

Ieder(in) heeft, samen met andere cliëntenorganisaties, de totstandkoming van het wetsvoorstel voor de nieuwe Wmo nauwlettend gevolgd. Enkele standpunten en adviezen op het wetsvoorstel, leest u hier.

Keuze voor zorg in natura en PGB

Cliëntenorganisaties zijn er tevreden over dat gemeenten bij maatwerkvoorzieningen de keuze moeten bieden tussen zorg in natura en een persoonsgebonden budget (PGB). Degene die zorg nodig heeft, is wel verplicht om eerst te kijken of zorg in natura mogelijk is. Past dit volgens de zorgvrager niet, dan moet de gemeente een PGB toekennen.

Dit kan bijvoorbeeld zo zijn:

- als ondersteuning niet goed vooraf is in te plannen
  - als ondersteuning op ongebruikelijke tijden of op veel korte momenten per dag nodig is
  - als ondersteuning op verschillende locaties moet worden geleverd
  - als het noodzakelijk is om 24 uur ondersteuning op afroep te organiseren
  - als de ondersteuning door de aard van de beperking door een vaste zorgverlener moet worden geboden.
- De zorgvrager kan ook voor dagbesteding een PGB krijgen. Dan moet hij wel aan kunnen tonen dat het goedkoper is.
  - Betaling vanuit het PGB van mensen uit het eigen netwerk, blijft onder bepaalde voorwaarden mogelijk. Dit geldt dan ook voor inwonende huisgenoten.

Punten van zorg

- In de huidige Wmo is de gemeente verplicht de beperkingen van de zorgvrager te compenseren (compensatieplicht). In het wetsvoorstel voor de nieuwe Wmo staat dit zwakker geformuleerd. De cliëntenorganisaties vragen zich af of hiermee nog voldoende rechtsbescherming is voor de zorgvrager.
- Als gemeenten de hulpvragen van zorgvragers willen oplossen met een algemene of collectieve voorziening, dan moeten zij altijd goed afwegen of die voorziening ook passend is voor de individuele hulpvragen. Wat gebeurt er nu als de gemeente zegt dat er geen maatwerkvoorziening nodig is en de zorgvrager vindt van wel?
- In de nieuwe Wmo staat dat de gemeente een PGB kan weigeren als de met het PGB ingekochte zorg duurder is dan zorg in natura. Hoe kan de zorgvrager controleren of die weigering terecht is? En wat als de zorg in natura niet passend is? Dan mogen de hoogte van de kosten hierbij toch niet doorslaggevend zijn?

Cliëntenondersteuning

Bij alle ontwikkelingen in de zorg, is het belangrijk dat zorgvragers of cliënten ondersteuning kunnen krijgen van een cliëntenondersteuner. Dit is iemand die naast de cliënt of zorgvrager staat

(in)formatieblad

en vanuit hem handelt. Deze ondersteuning staat los van de belangen van de aanbieder of van degene die de zorg betaalt. De beschikbaarheid van goede en onafhankelijke cliëntondersteuning is een belangrijk speerpunt in de hervorming van de langdurige zorg. Dit geldt niet alleen voor de Wmo, maar ook voor de Jeugdwet, Participatiewet en Wet Langdurige Zorg.

Ieder(in) vindt dat cliëntondersteuning voor iedereen toegankelijk en beschikbaar moet zijn, wat voor zorgvraag of beperking iemand ook heeft. Met MEE Nederland en VWS zijn afspraken gemaakt over de cliëntenondersteuning in de Wmo..

4. Tips voor lokale belangenbehartigers

Bij het opstellen van het Wmo-beleidsplan moet de gemeente rekening houden met de wensen van burgers. Het gaat daarbij om verschillende groepen burgers: mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking, een chronische ziekte, een psychische stoornis, jeugd, ouderen, vrouwen, mensen met een verslaving, dak- en thuislozen en mantelzorgers. Om te weten wat mensen nodig hebben om mee te kunnen doen, laat de gemeente zich informeren en adviseren door ervaringsdeskundigen en belangenbehartigers. Hieronder vindt u tips hoe u daar een bijdrage aan kunt leveren.

Hoe de gemeente de Wmo vorm geeft

De gemeente moet het Wmo-beleid goed laten aansluiten op de plaatselijke situatie. Waar hebben de eigen burgers behoefte aan? De gemeente heeft drie middelen om het beleid neer te zetten: het Wmo-beleidsplan, de Wmo-verordening en de Wmo-beleidsregels.

Wmo-beleidsplan

De gemeente stelt het beleid over de Wmo vast in een beleidsplan. Het college van B&W stuurt een voorstel naar de gemeenteraad. Een Wmo-(advies)raad geeft advies over het voorstel. Vervolgens beslist de gemeenteraad over het voorstel.

In het beleidsplan staan in hoofdlijnen: de doelstellingen, het samenhangende beleid, de gewenste resultaten en de maatregelen die de gemeente treft om ervoor te zorgen dat de kwaliteit goed is.

Wmo-verordening

In de Wmo-verordening is het beleid verder uitgewerkt. De gemeente stelt de verordening op voor het verstrekken van individuele voorzieningen. Er staan regels in die voor alle inwoners van de gemeente gelden. Het vaststellen van de verordening verloopt hetzelfde als bij het beleidsplan. De gemeenteraad stelt de verordening vast. De ambtenaren passen de regels vervolgens toe.

Wmo-beleidsregels

In de beleidsregels staat de praktische uitvoering van de Wmo-verordening en het Wmo-beleid beschreven. Het college van B&W kan zonder overleg met de gemeenteraad of de Wmo-raad, de beleidsregels bepalen.

(in)formatieblad

Wmo-raad

Veel gemeenten hebben een Wmo-raad. Dit is een samenwerkingsverband van plaatselijke belangenorganisaties. De Wmo-raad praat mee over de plannen die de gemeente maakt voor de Wmo. Veel Wmo-raden hebben een eigen website. Of de gegevens over de Wmo-raad zijn op te zoeken of op te vragen bij de gemeente.

De Wmo-raad heeft een onafhankelijk voorzitter en secretaris. Van iedere belangenorganisatie in de gemeente neemt één vertegenwoordiger plaats in de Wmo-raad. Het kan hierbij gaan om belangenorganisaties per doelgroep (bijvoorbeeld mensen met een verstandelijke beperking of ouderen). Maar het kan ook gaan om algemene belangenbehartigers die contact onderhouden met verschillende achterbannen.

Wmo-raad

Er zijn nog veel Wmo-raden waarin geen mensen met een verstandelijke beperking of hun vertegenwoordigers zitten. Dat is jammer want het is belangrijk dat ook hun specifieke belangen en behoeften worden gehoord. Ieder(in) doet hiervoor dan ook een oproep naar de achterban.

Buiten de Wmo-raad

Een belangenbehartiger of ervaringsdeskundige kan ook op een andere manier de stem van mensen met een beperking in de gemeente laten horen.

- Ga geregeld met de Wmo-raad in gesprek of schrijf een brief en deel kennis en ervaring.
- Voer gesprekken met de betrokken ambtenaren of de wethouder ter voorbereiding van de bespreking van de Wmo-beleidsnota.
- Zoek samenwerking met andere organisaties, bijvoorbeeld cliëntenraden en lokale platforms. Of met andere mensen met dezelfde belangen.
- Onderhoud contacten met alle plaatselijke politieke partijen (en niet alleen de fractie waar u al contacten mee hebt).
- Spoor de gemeente aan om de mening van de burgers te verzamelen. Bijvoorbeeld door themabijeenkomsten en achterbanraadplegingen te organiseren. Hetzelfde kunt u vragen aan de Wmo-raad.

Vorbereiding

Zo kunt u zich voorbereiden op deze gesprekken.

- Kies aandachtspunten uit waarover u wilt praten met de gemeente. Bepaal wat u wilt bereiken. Lees de plannen van de gemeente en reageer daar op.
- Bekijk de jaarplanning van de gemeente, zodat u weet wanneer de gemeente aan welke onderwerpen werkt. Op de website van de gemeente en in lokale kranten staat wanneer de gemeente over welke onderwerpen vergadert.
- Het is belangrijk om aanwezig te zijn bij de commissievergadering (voorronda) over het Wmo-beleidsplan.
- Zoek zoveel mogelijk informatie over het betreffende onderwerp. Kijk op www.iederin.nl en www.aandachtvooredereen.nl, en op de websites van cliëntenorganisaties.

(in)formatieblad

Contact met lokale belangenbehartigers

In veel gemeenten houden groepen mensen zich bezig met belangenbehartiging voor mensen met een beperking. Bijvoorbeeld de LFB of Onderling Sterk, de cliëntenraad van een woon- of werkvoorziening of een cliëntenorganisatie. Ga op zoek naar mensen die lokaal actief willen worden als belangenbehartiger en die willen samenwerken.

Gemeenteraadsleden uitnodigen

- U kunt raadsleden en ambtenaren van de gemeente uitnodigen voor bepaalde activiteiten. Bijvoorbeeld voor een bijeenkomst of werkbezoek aan een woonvoorziening of sociale werkplaats. U kunt dan direct in de praktijk laten zien waar u het over hebt. Het is een goed moment om vragen te stellen aan gemeenteraadsleden.
- Zoek contact met de zorgaanbieders in de regio en kijk of u samen voorlichtingsbijeenkomsten kunt organiseren voor gemeenteraadsleden.
- Zorg er voor dat u bekend staat als ervaringsdeskundige. Biedt de gemeente aan om actief mee te denken over goed beleid.

5. Meer informatie

Andere informatiebladen:

- Participatiewet
- Jeugdwet
- Wet langdurige zorg
- Passend onderwijs

Over de Wmo

- VWS: www.invoeringwmo.nl
- Platform VG: Van AWBZ naar Wmo

Bijlage - Afkortingenlijst

Wmo = Wet maatschappelijke ondersteuning

AWBZ = Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

B&W = Burgemeester en Wethouders

Zvw = Zorgverzekeringswet

OV = Openbaar Vervoer

CAK = Centraal Administratie Kantoor

PGB = Persoonsgebonden budget

Colofon

Dit informatieblad over de Participatiewet is de eerste in een serie van zes informatiebladen over nieuwe wetgeving, bestemd voor leden van aangesloten verenigingen.

Ieder(in) heeft ook informatiebladen over:

- Participatiewet
- Wet langdurige zorg (Wlz)
- Jeugdwet
- (Passend) onderwijs
- alle nieuwe wetten en regelgeving in begrijpelijk Nederlands.

U vindt deze informatiebladen op: www.iederin.nl/hulp-en-advies/informatiebladen/

De informatiebladen worden regelmatig geactualiseerd.

Uitgave:

Ieder(in)

Postbus 169

3500 AD Utrecht

030-720 00 00

www.iederin.nl

Redactie:

Buro Opaal

Juni 2014

Ieder(in) is voortgekomen uit de fusie tussen Platform VG en CG-Raad. Ieder(in) behartigt op zowel landelijk als regionaal niveau de belangen van mensen met een chronische ziekte, een verstandelijke of lichamelijke beperking. Bij ieder(in) zijn 220 landelijke en regionale verenigingen, stichtingen, gehandicaptenplatforms aangesloten.

Ieder(in) streeft naar een samenleving waarin iedereen tot zijn recht komt. Mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking of een chronisch ziekte horen er volledig bij! Ze krijgen overal de kans om naar vermogen mee te doen.

Ieder(in)

Bezoekadres
Churchillaan 11
3500 AD Utrecht

Postadres
Postbus 169
3500 AD Utrecht

T 030-720 00 00
E post@iederin.nl
I www.iederin.nl

Social media: [Twitter](#) [Facebook](#)